మసి మరకలు

వీడే మా శంకరం. నీతో చెప్పాను కదా?' అంటూ ఆ యువకుడ్ని పరిచయం చేసాడు అనంతరావు. ఆ అబ్బాయివేపు పరిశీలనగా చూసేను.

చాలా విడియపడుతూ భయం భయంగా నిల్చుని నా వేపు చూస్తున్నాడు. మనిషిలో నాజూకు తనం హెచ్చు. ఒకమోస్తరు బెల్‌ఫాంటు, పాలిష్టరు చొక్కా వేసుకున్నాడు. చేతికి వాచీలేదు. ముఖంమీద చిరునవ్వులేదు. దిగులు దిగమింగిన వాడిలా వున్నాడే కానీ, యీ కాలపు కుర్రాళ్ళలో వుండే చురుకుదనం మచ్చుకయినా లేదు.

'కూచోండి' అన్నాను. అనంతరావు ఓ కుర్చీలాక్కుని కూర్చుంటూ 'కూర్చోరా బడుద్ధాయ్' అన్నాడు ఆ అబ్బాయితో. ఆ మాటకి చప్పున ఓ కుర్చీలో చతికిలబడ్డాడు. ఆ కుర్రాడు. నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆ నమ్రతలో నటనలేదు. ఆ వినయంలో అసహజత్వం లేదు.

నేనింతకు ముందు శంకరాన్ని చూడకపోయినా అతని గురించి నాకు బాగానే తెలుసు. మా అనంతరావు వాని గురించి చాలాచెప్పాడు. పాపం! అతని తల్లీ తండ్రీ చిన్నప్పుడేపోయార్ట. చాల బాధలు అనుభవించి ఇంటర్ వరకూ చదివేట్ట. టైపుపరీక్షలు కూడా పాసయేడు. షార్టుహేండు ప్రాక్టీసు కూడా వుంది. ప్రాథమికంగా శంకరం చదువు గురించీ, జీవితంగురించీ అనంతరావు చెప్పిన భోగట్టాలివి. అనంతరావు శంకరాన్ని గురించి యీ మాత్రమే చెప్పి, ఆ అబ్బాయికి మా కంపెనీలో ఏదైనా జాబ్ చూపించమని బ్రతిమలాడితే నేనంతగా పట్టించుకోకపోదునేమో! కాని- శంకరం మనస్తత్వం గురించి అనంతం చెప్పిన విషయాలు విన్నాక నాకు శంకరం మీద జాలితో కూడిన అభిమానం ఏర్పడింది. అతని గురించి కుతూహలం హెచ్చింది.

ఎప్పుడూ, ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టుగా వుండి ఏదో పోగొట్టుకున్నట్టుగా వుంటాట్ట. ఎవరెంత హేళన చేసినా, అన్యాయం తలపెట్టినా పెదవి విప్పి వాళ్లని ఒక్కమాట కూడా అనడు. ప్రతి విషయానికీ కరిగిపోయి చిన్నపిల్లాడిలా వలవలా ఏడ్చేస్తాట్ట. ఈ వయసులో కూడా ఏ కష్టం కలిగించే చిన్న సన్నివేశం చూసినా విపరీతంగా చలించిపోతాట్ట.

''చలపతీ- నువ్వు వాడ్ని ఒక్కసారి చూస్తే చాలు, వాడెలాంటివాడో నువ్వే పోల్చుకోగలవు. వాడి మనసు వెన్నముద్ద అనుకో. దేవుడు వాడికి తీరని ద్రోహం చేసాడు. వాడి నెలాగయినా నువ్వే ఆదుకోవాలి. ఆ అమాయకుడికి- కాస్త కఠినమయిన భాషలో చెప్పాలంటే- ఆ వాజమ్మకి ఈ జన్మలో ఉద్యోగం దొరకడం దుర్లభం. నువ్వు పుణ్యాం కట్టుకుని వాడ్ని ఒడ్డున పడెయ్యాలి. లాభం లేదు-'' అన్నాడు అనంతరావు.

''సరే పంపించు. చూస్తాను'' అన్నాను. '' పంపించడం కాదు. నేనే వెంటబెట్టుకొస్తాను. లేకపోతే ఆ లైట్లూ హడావిడీ చూసి హైద్రాబాద్ అనుకుని విజయవాడలో దిగేసేరకం'' అని నవ్వేడు. ఆ మాటలు శంకరాన్ని చూడాలనే ఆసక్తిని రెచ్చగొట్టాయి.

ఇప్పుడు అనంతరావు స్వయంగా తనతో తీసుకొచ్చిన శంకరాన్ని చూస్తే అనంతరావు మాటల్లో అబద్ధం లేదనిపించింది.

బజర్ నొక్కి, అటెండరు వచ్చేక ముగ్గురికీ కాఫీలు తెమ్మన్నాను.

ఈ అబ్బాయికి ఉద్యోగం వేయించి ఓ ఉపాధి చూపించగలగడం నాకేమంత కష్టం కాదు. అది నాచేతిలోవున్న పనే. కాకపోతే ఓసారి రావూజీగార్కి ఫోను చేస్తే చాలు. అతను నా మాట ఎప్పుడు కాదనరు.

కానయితే ఈ అబ్బాయి నోట్లో నాలికలేని మనిషి- అనంతం మాటల్లో యీ 'వెర్రిబాగులవాడు' పనేం చెయ్యగలడనేదే నా సందేహం. మా ఆఫీస్‌లో ఉద్దండపిండాలున్నారాయె. సందు దొరికితే చాల చెలరేగిపోయే రకం. వాళ్లమధ్య యీ అమాయకం పణి పేగడం కష్టం.

కాఫీలొచ్చాయి. అనంతం, నేనూ తీసుకున్నాం. ''అలా మిడిగుడ్లు వేసుకు చూస్తావేం? క తీసుకో'' అని అనంతరావు గదిమితే కాని శంకరం కాఫీ అందుకోలేదు.

శంకరాన్ని చూస్తూ వుంటే ఉద్యోగంతప్పని సరిగా దొరికి తీరాల్సిన స్థితిలో వున్నాడని అర్థమైపోతూనే వుంది. అనంతరావు చెప్పినట్టు, చేస్తే యిలాంటి వాడికే ఉపకారం చెయ్యాలి.

''ఏం చదివేవు'' అడిగే శంకరాన్ని చూస్తూ. శంకరం తడబడ్డాడు. ఆ తొట్రుపాటులో కాఫీ కాస్తా చొక్కామీద వంపుకున్నాడు. అనంతరావు అతన్ని పెడచీవాట్లు పెట్టాడు. శంకరం ముఖం మాడ్చుకుని డీలాగా అయిపోయేడు.

''అలా నీళ్లు నవులుస్తూ కూచోకపోతే ఇంటర్ వెలగబెట్టానని చెప్పకూడదూ?'' అనంతరావు విసుక్కున్నాడు. నా మనసు చివుక్కుమంది.

నేనింక మరి ప్రశ్నలు వెయ్యలేదు శంకరాన్ని. అడగడానికేమీలేవు. ఊరికే శంకరాన్ని కన్‌ఫ్యూస్ చెయ్యడం తప్పిస్తే. అదీకాక అనంతరావు తిట్లతో సగం కుంగిపోయేడు. ఆ దీనవదనం చూస్తే నాకు జాలేస్తోంది. టెంపరరీగా అపాయంటు చేసుకుని కొన్నాళ్లు చూద్దాం అనిపించింది.

రావూజీగారికి ఫోన్ చేసి విషయం చెప్పాను. ఆ తరువాత శంకరంతో తన్ని ఉద్యోగంలోకి తీసుకుంటున్నట్టుగా చెప్పాను.

నేను ఆశించినట్టుగా శంకరం ముఖం వెయ్యివోల్టుల బల్బులా వెలిగిపోలేదు. చాలా నిరిపంగా ''థాంక్సండి'' అన్నాడు.

అనంతరావు మాత్రం పొంగిపోయేడు. నేను చేసిన ఉపకారానికి పదే పదే కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు.

* * *

శంకరం మా ఆఫీసులో చేరి నెలరోజులు కావస్తోంది. ఈ నెలరోజుల్లోనూ అతని తత్వం ఏమిటో వూహించలేకపోయేను. అతని అమాయకత్వానికి జాలీ, సానుభూతీ కలిగేవి. కానీ అప్పుడప్పుడు చెప్పలేని విసుగు, చిరాకు కలిగేవి. ఎవరితోనూ కలవడు. పిలిస్తే కానీ పలకడు. ఏదో ఆలోచిస్తూ వుండిపోతాడు.

పోనీ పని విషయం చూద్దామా అంటే- అదీ అతంత మాత్రమే. చాల స్లో. ఏ పని చేసినా, ఎలా చేస్తే ఏం కొంపలంటుకుపోతాయో అన్నట్లు చేస్తాడు. అందువల్ల తొందరగా డిస్పేచి కావల్సినకాగితాలు చాలా ఆలస్యం అవుతున్నాయి. అర్జంటు కాగితాలు టైపు చెయ్యమంటే అనవసరంగ ఆందోళనపడిపోయి సవాలక్ష తప్పులతో తయారుచేస్తాడు.

కోపంతో ఓ మాట అనేస్తే కళతప్పిన ముఖంతో, తప్పు చేసినందుకు సిగ్గుతో భారంగా, డల్‌గా అయిపోతాడు. ఓ రకంగా చెప్పాలంటే శంకరం వ్యవహారం నాకు తలనొప్పిగా పరిణమించిందనే చెప్పాలి. దానికి తోడు ఆఫీసులో తోటివారి మధ్య శంకరం పరిస్థితి చాలా వేళాకోళంగా మారినట్టు నాకు తెలుస్తూనే వుంది.

ఇలాంటి స్థితిలో శంకరం పట్ల ఎంత జాలివున్నా అతన్ని ఉద్యోగంలో కొనసాగనివ్వడం కష్టమే.

ఇలాగే సాగితే కథే లేదు-

ఈ కథ మా ఆవిడ శంకరాన్ని చూడటంతో అనుకోని మరో మలుపు తిరిగింది.

ఓ ఆదివారం నాడు కొంచెం పనుండి శంకరాన్ని మా యింటికి రప్పించేను. మా యింట్లో నా స్వంతానికి ఓ రెమింగ్‌టన్ టైపుమిషనుంది. కొన్ని ముఖ్యమయిన కాగితాలు తయారుచేసి, టైపు చెయ్యమని శంకరాన్ని పురమాయించేను.

శంకరం పని పూర్తి చేసేసరికి ఒంటిగంట దాటింది. అనంతరావు శంకరాన్ని తీసుకొచ్చి అప్పగించడం గురించీ, అతని మనస్తత్వం గురించీ మా ఆవిడకు ముందే తెలుసు.

''ఆ అబ్బాయిని కూడా మీతో భోజనానికి వుండిపొమ్మనండి'' అంది.

శంకరం సిగ్గుతో విపరీతంగా కుంచించుకుపోయాడు. ''అబ్బే, ఎందుకండీ- హోటల్‌కే పోతా'' అన్నాడు. మొహమాటు పడిపోతూ. ఒక పట్టాన అంగీకరించలేదు. చివరికి మా బలవంతంమీద భోజనానికి కూర్చుని, ఏదో తిన్నాననిపించి చెయ్యి కడిగేసుకున్నాడు.

అంతే!

మా ఆవిడ దృష్టిలో శంకరం లాంటి కుర్రాడు లేడని ఖరారయిపోయింది.

ఆ రాత్రి భోజనాలయేక వెన్నెట్లో వాలుకుర్చీలో కూర్చుని రిలాక్స్ అవుతూ వుంటే నా ప్రక్కకి చేరి-

''ఆ కుర్రవాడు మనవాళ్లబ్బాయే కదూ'' అనడిగింది. ఆవిడ అడిగేది ఎవరి గురించో తెలీక

'చాలా బుద్ధిమంతుడు. ఈ కాలంలో పుట్టవలసినవాడు కాదు. వొట్టి సత్యకాలం మనిషిలా వున్నాడు. మన వసంతకి మాట్లాడితే బాగుణ్ణు.

గతుక్కుమన్నాడతను. ఆవిడ బుర్రలో యింత అద్భుతమైన ఆలోచన ఎప్పుడు ఉద్భవించిందో తెలీక ఆశ్చర్యపోయేను.

"వసంతకా" అన్నాను.

"ఏం, మీ అమ్మాయికి తగదా?"

"అది కాదే- అమ్మాయి యిష్టపడొద్దూ?" అన్నాను. ఇలా అనడంలో నాకు శంకరం గురించి అనంతరావుకున్న అభిప్రాయంకన్నా ఉన్నతమయిన అభిప్రాయం ఏమీ లేదన్న విషయం నాకే స్ఫురించింది.

'నయం- ఆ అబ్బాయి అభిప్రాయం ముందే తెలిసినట్టు. ఇంక అమ్మాయి అభిప్రాయమే మిగిలినట్టున్నూ! ముందు అబ్బాయిని కదిపి చూడండి. అతను ఒప్పుకుంటే అమ్మాయిదేముంది? ఉద్యోగం యిచ్చేరు కదా! అపాటి మాట వినకపోడు."

మా ఆవిడ ప్రవేశపెట్టిన సరికొత్త ఆలోచనతో నా తల కొంచెం పదునెక్కింది. "సరే చూస్తాను" అన్నాను.

* * *

తరువాత శంకరం మీద నాకు ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ పెరిగిందనే చెప్పాలి. అతన్ని జాగ్రత్తగా గమనించసాగేను. మా ఆవిడ చెప్పినట్టు మా వసంతకి ఇంతకన్నా మంచి సంబంధం వెతకడం ఈ పరిస్థితుల్లో సాధ్యం కాకపోవచ్చు.

శంకరానికేం తక్కువ? జీవితంలో అనేక మయిన ఆటుపోట్లలకి గురవడం చేత కాస్త బెరుగ్గా, భయంగా ఉన్నట్టు కనిపిస్తాడు తప్ప? తనకంటూ ఓ సంసారం ఏర్పడితే అతనే మారుతాడు.

సంబంధం విషయం అనంతరావు ద్వారా మాట్లాడితే ఎలా వుంటుందో. శంకరానికి అతని మాటంటే గొప్ప గురిలా వుంది. కాని బావుండదేమో! ఈ విషయంలో ఏమైనా నేనే ప్రయత్నించాలి.

అనుకున్నదే తడవుగా నా ప్రయత్నాలు సాగించేను. శంకరాన్ని చాలాసార్లు భోజనానికి పిలిచి బలవంతంగా యింట్లో వుంచేసాను. మా ఆవిడేం తక్కువ చెయ్యలేదు. భోజనాలప్పుడు ఏవో సాకులతో తను తప్పుకుని వసంతని వడ్డనకి పిలిచేది. వసంత వడ్డిస్తూ వుంటే శంకరానికి ఒక్క ముద్ద గొంతు దిగేది కాదు.

ఓ పర్యాయం వసంతతోపాటు శంకరాన్ని కూడా తోడ్చుకుని సినిమాకి వెళ్లాను. ఇంటర్వెల్‌లో వాళ్లకి కాస్త మాట్లాడుకునే అవకాశం యిద్దామని బయటకి వెళ్లి కాస్సేపు జాప్యం చేస్తూ అటూ ఇటూ

పెచార్జి చేసాను. హాల్లోకి వచ్చేసరికి శంకరం ఏదో ముఖం తప్పించుకుని ముద్దుముఖం [illegible] చూస్తూ కనిపించేడు.

ఇంక యిలా కాదనిపించింది. నాలో పట్టుదల మరింత హెచ్చింది. శంకరాన్ని నావేపు లాక్కోడానికి [illegible] అస్త్రం కూడా ప్రయోగించదలిచాను.

మర్నాడు ఆఫీసులో శంకరాన్ని నాగదిలోకి పిలిపించాను. శంకరం వినయంగా వచ్చి నిల్చున్నాడు.

''శంకరం వెరీ సారీ నీకో బాడ్‌న్యూస్- రావుజీగారు ఫోనుచేసి చెప్పారు- నీ పోస్టులో మరో కాండిడేట్‌ని వెయ్యమని- నీపని సంతృప్తికరంగా లేదని అతని కెలాగో తెలిసిందట. ఈ సమస్యని ఎలా ఎదుర్కోవాలా అని సతమత మవుతున్నాను'' అన్నాను.

నేను ఊహించినట్టుగానే శంకరం వజవజ లాడిపోయేడు. ఆకులా వణికి పోయేడు.

''సార్- ఈపాటి ఉపాధి లేకపోతే...'' దుఃఖంతో అతని గొంతు పూడ్చుకుపోయింది. మాట పెగల్లేదు.

''అవునవును- డోంట్‌వర్రీ- నీ విషయంలో ఆయనతో గట్టిగా చెప్పదలిచాననుకో- ఇదీస్ పర్సనల్లీ మై కేస్- శంకరం మా కాబోయే అల్లుడని గట్టిగా చెప్తాను. నీ విషయంలో గట్టి పట్టుదలగా వ్యవహరించదల్చుకున్నాను. నువ్వు ధైర్యంగా వుండు- ఒ.కె. ?'' అన్నాను అతని ముఖంలో భావాల్ని చదవడానికి ప్రయత్నిస్తూ.

నాకు తెలుసు- ఇంత సూటిగా, ధైర్యంగా, నిర్లజ్జగా అనగలిగే శక్తి నాకు నా కుర్చీ యిచ్చిందని.

ఒక మనిషిని అందులోకీ నా సబార్డినేట్‌ని పైపెచ్చు ఓ మెతక మనిషిని ఎక్కడ దెబ్బతీస్తే లొంగుతాడో- నా దారి కొస్తాడనే సెరుగుదును. శంకరాన్ని అల్లుడుగా చేసుకోవాలనే మా అవిడ పట్టుదల, వసంత భవిష్యత్తు గురించి తండ్రిగా నాకుండే ఆశలూ నాచేత యిలా ప్రవర్తింపచేసాయని నన్ను నేను సమర్థించుకున్నాను.

నా టానిక్ శంకరం మీద బాగా పనిచేసినట్టుంది. నోటమాట రాకుండా అవాక్కయి వుండిపోయేడు.

అప్పటికారంగం ముగించాలి అనిపించి, ''వెళ్లి నీపని చూసుకో సాయంత్రం ఓసారియింటిదగ్గర కనిపించు'' అన్నాను.

ఆ సాయంత్రం శంకరం మా యింటికి రాలేదు. వచ్చితీరుతాడని నమ్మకంగా ఎదురు చూసిన మాకు నిరాశే మిగిలింది.

మర్నాడు ఆఫీసుకెళ్లేసరికి టేబిలు మీద శంకరం రాజీనామా, ఓ ఉత్తరం నన్ను వెక్కిరిస్తూ కనిపించేయి. విప్పి చదివాను.

''సార్,

ఇలా మీకు పర్సనల్‌గా ఉత్తరం రాస్తున్నందుకు మన్నించండి. కాని మీరు కొన్ని వ్యక్తిగతమయిన

విషయాలు ప్రస్తావించేరు కనుక యిలా వ్రాయక తప్పటంలేదు.

రావూజీగారు ఆజ్ఞాపించిన మేరకు నా ఉద్యోగం ఊడిపోక తప్పదన్న విషయం నేనర్థం చేసుకున్నాను. ఆ స్థానంలో నేనుండడానికి పూర్తిగా అనర్హుడినని కూడా అర్థమయింది. నా ఉద్యోగం కాపాడడానికి శక్తి వంచనలేకుండా కృషి చేస్తానని చెప్పారు. కృతజ్ఞుడ్ని. కాని దానికి మీరు కోరిన ప్రతిఫలం ఆ మూల్యం. నేను చెల్లించుకోలేను. మీ అమ్మాయిగారికి నాకంటె స్వతంత్రుడూ, సమర్థుడూ అయిన యువకుడ్ని మరొకర్ని చూడండి-

నేను మొదటినుండీ కష్టాల్లోనే పెరిగాను. దిగుళ్ల కొండలనే మోసాను. వెతల సముద్రంలోనే మునకలు వేస్తున్నాను. నాకు తెలుసు. నేను వట్టి పనికిరాని మెతక మనిషినని.

నేనెందుకిలా తయారయ్యానో బహుశ నాకే తెలీదు. తల్లీ, తండ్రీలేని నన్ను చేరదీసి స్వయంగా నామీద లేని అధికారాలు సంపాదించుకుని పెత్తనం సాగించేడు ఒకాయన. తన క్రూరమైన ప్రవర్తనతో నామీద బలమైన ముద్ర వేసాడు. నేను లౌక్యం తెలీని మనిషిగా, గంగిగోవులా, తన మాటలకీ చేతలకీ తల వూపుతూ వుండే చవటగా తయారవడం అతనికిష్టం. అతను ఆడపిల్లల తండ్రి. ఆస్తిపరుడు. వాళ్ల పెద్ద పిల్ల మూగతనంతో అందవికారంతో అతనికొక సమస్యగా మిగిలిపోకుండా ఆ పిల్లని, కాదు, ఆ గుదిబండని నామీద మోపి తను తేలికగా శ్వాసపీల్చుకోవాలని అతని ఆలోచన.

అందుకే అనాథుడినయిన నన్ను చేరదీసి, పెంచి పెద్దచేసి, చదివించాడతను. అవసరం తీరేక అతనికి ద్రోహం తలపెట్టలేను. మీ అమ్మాయిని పెళ్లి చేసుకుంటే అతని ఆశల్ని నిలువునా కూల్చినవాడినే అవుతాను. అందుకే రిజైన్ చేస్తున్నాను. మళ్లీ ఆయనే నాకోదారి చూపించకపోడు.

క్షమించండి, ఈ అయోగ్యుడ్ని. - శంకరం''

ఉత్తరం చదివేక నాలో సన్నని వణుకు మొదలయింది. లజ్జా భారంతో క్రుంగిపోసాగేను.

అద్దంలాంటి స్వచ్ఛమయిన శంకరం మంచి మనసుమీద మరకలు ముద్రించి కలుషితం చేసిన ఆ వ్యక్తి ఎవరో నేను ఊహించగలను. ఈ పాపంలో నాక్కూడా కొంచం భాగస్వామ్యం వుంది కదూ.

(ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక. 21.11.1980)